

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

Jn fes. circu[m]ci. d[omi]ni. [de] ea. Ser. xxviiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

De circuncisione dñi. Sermo. XXVIII

rāt cū omnibus suis concupiscentijs. Unde et in fine obdormiuit in domo. Cuius exēplo animent sacerdotes: vt sicut illi conformes sunt in dignitate. Ita eū studeāt sequi in vite sanctitate. Nā tāto magis obligat deo ad rōnē reddēda: quāto ab ipā plura dona suscipiūt. Qui ideo plura eis protulit bñficiā: vt ei seruiētes magis exaltent in regno celoz in quo viuit et regnat. Amē. In circūcisōe dñi d ead. Ser. xxvij. Q Jesus est circūcisus. Fruct. xxvij.

Quotidians con-

summati sunt dies octo vt circūcidere puer. Scribunt hec verba Luc. ij. c. et in euāgelio hodierno. Ardēs amor iesu xpi ipsius mentē pulsare cepit in etate tenella et infantili: vt humano generi passionis sue beneficia inciperet dispētare. Octava nāqz diē sanguinē suū fudit in circūcisōe apparensv elut peccator: circūcisōnis legi subiectus: cū tamē mūdus fuerit ab omni foede. Et qz piū est cōtemplari qualiter puerulus ille lachrymans circūcidēbatur: circo in presenti sermone de ipsiās circūcisōne dicturi sumus proponētes fructū: Iesus est circūcisus. Ad cui⁹ explanatiōnē tres cōclusiones notabimus.

Prima dicitur institutionis.

Secūda dicitur obseruationis.

Tertia dicitur cessationis.

Quod sacramentū circūcisōnis conuenienter fuit institutum. Caplm. s.

Prima cōclusio dicitur institutio nis. In qua dicim⁹ circūcisōnis sacramentum cōuenienter fuisse institutum: qz deus illd instituit. sicut prō Beñ. xxij. vbi sic habet. Circūcidetur ex vobis omne masculinū: et circūcidetis carnē prepucij vestri: vt sit in signum federis inter me et vos. Infans octo diēriū circūcidetur in vobis. Du-

ius aut institutiōis pueniētia triplex assignat a Rich. in. iij. di. s. ar. vj. q. s.

Prima est ratione morbi.

Secūda est ratione tempous.

Tertia est ratione persone.

Prima cōueniētia est ratione morbi. cōtra quē circūcisō fuit instituta: qz erat peccatū originale. Quod expresse representabat circūcisō: et quātum ad causam et quātum ad processū: et quātum ad effectū. Contrahitur enī pctm originale per ppagationē libidinosa quā causam circūcisō representabat rōne membri in quo fiebat: quod deservit virtuti generatiue. Processus autē fuit circularis: qz vt dicit Anselm⁹. primo psona corrumpit naturā: deinde natura psonā: quē pcellum representabat circūcisō p circularē pellicule incisionē. Effect⁹ vō est supabundātia deupiscētie: quē representabat supfluitas pellis que ab ipso mēbro separabatur. Id non tñ cā et pcellus et effect⁹ originalis pcti: sed etiā deletio p circūcisōnē significabat. Secūda cōueniētia fuit rōne tps in quo instituta fuit circūcisō. Erat enī qdā dispositiō ad suscipiēdū legē: et ad distinguēdū populū cui dāda erat lex ab alijs pplis. Et id anteqz lex daref debuit institui. Fuit etiā instituta circūcisō ad significādū pplm qui esset deo peculiaris: et suo cultui mācipādus. Tertia conueniētia dicit rōne psonē: cui data fuit qui fuit abraā: de quo dicit Beñ. xxij. Tulit autē Abraā hismael filiū suū: et oēs vernaculos dom⁹ sue: vniuersosqz qz emerat: cunctos mares ex oibus vris domus sue: et circūcidit carnē ppucij sui. Et hismael filius eius. xij. ānos impleuerat tēpore circūcisōnis sue. Eadem diē circūcisus est Abraam et hismael fili⁹ eius: et omnes viri domus illius: tam vernaculi qz empticij: et alienigenę pariter circūcisū sunt. Ipse equidem abraam post diluuiū specialius se diuino cultui mācipauit. Unde exiit de terra sua: et de cognatione sua: vt se

De circūcisione dñi.

ab infidelibus separaret: vt habet Gen. xij. c. a quo erat descendurus ppls qui legē scriptam erat suscepturus: et de cuius genere nasciturus erat sanctus sanctorum. Et hoc est qd dicit aplos Ro. iij. Signū accepit circūcisionis signaculum iusticie fidei: que est in prepucio: vt sit pater oim credentiū. Vnic dixerat deus Gen. xij. c. Faciā te in gentem magnā et benedicā tibi: et magnificabo nomē tuū: et crīsq; benedicet. Benedicās benedicentibus tibi: et maledicā maledicentibus tibi: atq; benedicentur in te vniuersę cognationes terre. De cuius promissōibus a deo sibi factis plenius suo loco dicem: nūc hō hoc tm̄ concludere sufficiat qd circūcisionis mādatū Abraę deus dedit: qd erat fidelissimū: amantissimū: et obedientissimū: sicut patet legentibus sacram scripturam.

¶ **¶** observatus est debitus ordo in instrumēto circūcisionis. Caplm. ij.

¶ Ecūda cōclusio dicit observatio nis. Observatū etem est debitus ordo in huius sacramēti dispensatione: qd fiebat cum debito instrumēto. s. cū cultello petri no. Vñ Josue. v. c. dñs ait: Fac tibi cultros lapideos et circūcide filios isrl. Vbi dicit Rich. vbi. s. q. ij. qd hoc nō erat necessariū nisi in casu spāli. Et fm Hugo. li. f. de sacramentis. parte. xij. c. ij. cultellus de petra factus significat tpm̄: de quo dicit aplos. i. Cor. x. Petra aut erat xps: p que ab electis ois erat abscondēda corruptio. Fiebat insuper circūcisio octaua die: vt patet ex dictis in prima cōclusionē. **¶** Et si dicatur: hoc non est verū: qd habet Josue. v. Populus qui natus est in deserto per quadraginta annos in itinere latissime solitudinis incircūcisus fuit: et postea circūcisi sunt a Josue in galgala: et ista dilatio circūcisionis non fuit fm legem eis imputata in peccatus: Rūdet Rich. ex glo. Augusti. qd cum illis fuit dispensatū inspiratione diuina duplici de causa: vt non tenerent circūcidi

in deserto. Nā vt habet Numeri. x. qñ nubes eleuabatur de tabernaculo debebant proficisci. Et qd non presciebāt futurā eleuationē nubis: non potuissent sine nimio grauamine proficisci: qñ de nouo essent circūcisi. Ideo dispensatum fuit cū eis: vt non tenerent circūcidi in deserto. Et etiam qd dñs erat in deserto: in quo nō alij habitabāt cū eis erant sufficienter distincti ab alijs populis.

¶ Quare aut circūcisio fiebat octaua die: triplex ratio assignari potest.

Prima ratio est fm intellectum tropologicum.

Secunda ratio est fm intellectum analogicum.

Tertia rō est fm itellectū historicū.

Prima ratio est fm intellectum tropologicū: et est ista. Ut octo dies accipiuntur pro octo que requiruntur ad circūcisionem spiritualemi.

Primum est peccati cognitio.

Secundum est propositum deserendi malum et faciendi bonum.

Tertium est pudor de peccato.

Quartū est timor de futuro iudicio

Quintum est contritio.

Sextum est confessio.

Septimū est spes venie.

Octauum est satisfactio.

¶ In quibus oibus velut in octo diebus peccō iustificatur. **¶** Secūda rō est fm intellectū anagogicū: quā tangit Hugo li. f. de sacramentis. c. ij. dicens: Octonarius in sacra scriptura aliquñ tps resurrectionis significat: qd post presentē vitā septē diebus currit. Sequit autem tps gratie: in quo quasi post sabbatum legis eterna bona deo seruientibus promittunt. Merito ergo circūcisio iussa est fieri octaua die vt ostendat qd in tempore gratie corda circūcidēda erāt per emendationē iniquitatis: et in tpe resurrectionis corpora p depositionē corruptiōis. Tertia rō est fm intellectum historicū: seu litteralē. Nā sicut dicit rabbi Moyses maximus pbs et theologus

Iudeus: puer in septē diebꝫ tante teneri tudinis est: quante est adhuc in vrero matris. In octaua autē die forficatur ⁊ solidat. Et ideo noluit deꝫ ante octa uam diē circūcidi: ne ob nimā teneri tudinē nimū lederef. Et ne parentes quozꝫ amor ꝫ processuzꝫ tꝫis crescit ad filios: subtraheret filios a circūcisiōe: noluit ꝫ yltra octauā diē differeretur. Sed circa hoc cōtingit dubitare: quia vt dicitꝫ Hugo de sacramētis vbi. s. ille qui ante diē octauā decebat sal uabantur in fide parentum: qui ante octauā diem nō debebat circūcidi. Et magister sniarū ꝫrariū videt sentire. di. s. qrti. vbi dicitꝫ ꝫ necessitate mortis ante octauā diem circūcidebant. Ad quozꝫ concordiam dicitꝫ Rich. vbi. s. in expositione circa litterā: ꝫ si circū cisiō fiebat ex necessitate mortis ante octauā diē suū habebat effectū: ⁊ tñ si non fiebat ꝫpter timorē ne accelerare tur mors pueri puer saluabatur in fi de parentū. Unde dicitꝫ Rich. qnō est cōsentiēdū magistro: ꝫ tales ꝫrībāt sicut paruuli qui modo moriuntꝫ ante baptisimū. Noluit em̄ deꝫ puerā obli gari ad circūcisionem ante octauā diē. Si autē queratur quare mulieres nō circūcidebant: assignari possunt plu res rationes. Prima ratio est Alexan dri de ales in. iij. volumine summe sue. ⁊ Rich. in declaratione littere scꝫ qꝫ corruptio nature ꝫ quā ꝫctm̄ ori ginale contrahitur ꝫncipaliter fuit a viro ꝫ a muliere. Nam si Adā non ꝫcasset ꝫstꝫ Eua ꝫccauerat: ꝫccatū originale ꝫoles eius non cōtraxisset. Secūda ratio est eozꝫdē: qꝫ mulieris mēbꝫ virtuti generatiue deseruiens nō est aptā circūcisioni sicut virile mē bꝫ. Tertia rō est fm̄ eozꝫdē: ꝫ circū cisiō data fuit in signū distinctiū. Et quia vir est caput mulieris: vt dicitꝫ. s. Corinth. xi. ⁊ Eꝫb. v. ideo sufficiebat ad populi fidelis distinctiōē signacu lū datū viris. Hugo ꝫo de sacramētis li. s. ꝫ. ꝫ. aliaz assignat rationē di

cens: ꝫ in sacra scriptura ꝫ masculi nū serū anima: ꝫ muliebꝫꝫ ꝫo caro significari solet: vt ostēderet ꝫ illa ex terior circūcisiō aiabꝫ sc̄tificationē cō s̄tulit: ꝫ carni nō abstulit corruptionē. Qꝫ cōuenienter multis rōnibꝫ cessas re debuit circūcisiō. Caplm. iij.

Etia cōclusio dꝫ cessationis.

Ubi de cessatione circūcisiō nis inquiri debet: ⁊ cōsiderari ꝫmaxime tria.

Primum rationis eidentia.

Secūdū tꝫis circūstantia.

Tertium digna obseruantia.

Primum cōsiderandū dꝫ ratiōis eius dentia: scilicet qua rōne circūcisiō deꝫ buit cessare ꝫ illō apli ad Gal. v. Qm̄ si circūcidiāmini: xꝫs vobis nihil ꝫde rit. Et ad hoc videt Alexan. de ales in iij. volumine summe. ⁊ Rich. q. vij. mē. ix. ⁊ q. iij. vbi. s. quia sicut dicitꝫ apo stolus. s. Corinth. xij. Cū uenerit quod perfectū est: euacuabitꝫ qd ex parte est. Sed baptisimus est perfectior medicas na ꝫ circūcisiō quātū ad significatioꝫ nem: ⁊ quātū ad gratie collationem: ⁊ etiā quātū ad ampliorem sui extēso nem. Significat em̄ sanationē morbi expressius: ⁊ cōfert grām abundantiꝫ. Et etiā qꝫ est sacꝫm̄ cōmune: qꝫ sibi nō appropriat nec serū nec gēte. vnde ad Gal. ij. apls ait: Quicunꝫ in xꝫo baꝫ pꝫizati estis: xꝫm̄ induistis. Non est iu deus neꝫ grecus: nō est seruꝫ neꝫ lis ber: nō est masculꝫ neꝫ femina: om̄: s̄ em̄ vos vnū estis in xꝫo iesu. Ideo nō est ampliꝫ circūcisiō cōueniēs nec ne cessaria. Qꝫ cōm̄ considerādū dꝫ tꝫis circūstantia. Nā vt dicitꝫ Rich. legalia habuerūt virtutē suā ⁊ seruari debuerūt vsqꝫ ad passionē xꝫi sꝫ in passione xꝫi vim suā amiserūt. Cui attestatꝫ qd diē saluatorꝫ Job. xij. Cōsummatū est. Tñ ꝫstꝫ passionē ante tꝫs diuulgati enāꝫ gely licitū fuit illis qꝫ de iudeis cōuerꝫ rebant ad fidē seruare legalia: nō speꝫ ꝫnēdo in eis: sed ad euitandū scādas lā: ⁊ vt lex deduceref ad tumulū cū ꝫo

De epiphania dñi.

no: ne ac si semper mala fuisset vide
ret repudari. Post tps ño divulgari
euāgelij nulli fuit licitū seruare illa le
galia. Hinc est q̄ Paulus vt h̄ Act.
xvi. circūcidit Timotheū: q̄ nūdū erat
diulgatū euāgelij: & se iudeos scan
dalisaret. quia Timotheus erat de ma
tre iudea. Titum ño quia simpliciter
erat gentilis circūcidere noluit: vt in
circūcisōe Timothei oñderet sacra le
galia nō debere dānari: & in h̄ q̄ Titū
circūcidere noluit oñderet ea nō eē ne
cessaria. ¶ Tertū p̄siderādū d̄ digna
obseruātia. Voluit em̄ dñs noster ie
sus xps dignā circūcisionis legē obser
uare. Quod conuenienter factuz ostē
dit Alexan. in. iij. vbi. s̄. mem. x. pro
pter sex causas. ¶ Prima causa est: vt
ostenderet se esse filium Abrae: cui da
ta est circūcisio: & cui predictum erat
Gen. xxi. Benedicentur in semine tuo
omnes gentes. Semē autem istud est
christus: vt dicitur ad Gal. iij. An̄ cum
tota posteritas Abrae circūcideretur:
non crederet xps esse filius Abrae: nec
ille in quo implende erāt promissōes:
nisi fuisset circūcisus. ¶ Secūda cau
sa fuit: vt per subiectionem suam nos
a seruitute legis absolueret. ¶ Tertia
causa fuit: q̄ noluit soluere legem: sed
adimplere & terminare. ¶ Quarta cau
sa fuit: vt se ostenderet principiū & cau
sam sanctificationis que fiebat p̄ tria
remedia cōtra peccatū: scilicet per sacri
ficiā a tempore Abel vsq̄ ad Abraam.
p̄ circūcisionē ab Abraā vsq̄ ad xpm:
a xpo per baptisimū in nouo testamen
to. An̄ decuit xpm esse baptisatū & cir
cūcisum & oblatum. ¶ Quinta causa
fuit: vt esset frater iudeorum: vt osten
deret se esse illum de quo Moyses di
xit: Prophetam suscitabit vobis de
de fratribus vris: ipsuz audite. Deut.
xvii. ¶ Sexta causa fuit: ne iudei occa
sionē haberent ipsum non recipiendi
nisi esset circūcisus. Vide ergo o rōna
lis creatura quanta fuit hodie humi
litas incarnati filij dei. Intuere quan

ta sit charitas eius: qui non propter
se: sed propter te voluit circūcidi. Eō
templare qualiter hodie innocentem
sanguinē cepit effundere. Insipice qm̄
accipit ex manib⁹ mris: vt ducat ad cir
cūcisionē. Audi matrē dicētē Ioseph:
q̄ forte eū portabat. Sit tibi cōmissus
fili⁹ me⁹ parul⁹: vt q̄ leu⁹ fieri possit
circūcidat. O dgo sanctissima & de fi
lio tuo tenera: quid facies qm̄ filiū tuū
videbis a planta pedis vsq̄ ad caput
totaliter vulneratū: sanguinēq̄ iriga
tū: Remanet ī tuguriolo m̄ expectas
filiū circūcisum. O aia fidelis cōpate
re dilecto tuo. An̄ em̄ circūcidebat:
plorabat: flebat: lachrymabat: clama
bat dicens. A. a. a. qm̄ diceret. Aia mea
propter tua peccā hāc penā sustineo: p̄
pter tua peccā sanguines fundo o aia.
Sed multo maiora p̄ te facere sum pa
ratus: q̄ amore tuo lagueo: amore tuo
vulnerari & crucifigi cōcupisco: s; tps
expecto cōueniēs & idoneū. Repor: q̄
fili⁹ matrē que plāgētē p̄e dolore ipa
stringit ad pectus: solat eū blāditijs
virgo piissima: & lacte pascit virgineo:
ei in dicere poterat & non sine lachry
mis. O sacratissime fili in quo nulluz
repit peccā: hodie p̄pter peccōes tāq̄
peccō: es vulnerat⁹. Hodie de tuo cor
pore cū dolore sanguis effluit. Hodie
violētā penā pro hoib⁹ subire cepisti.
O fili mi delicate. Et h̄mōi verbis dile
ctū iesuz osculādo alloquebatur. Nos
ño matrē cū filio veneremur: ipsamq̄
matrē deprecemur humiliter vt digne
tur filiū suū nobis propitiū facere per
meritū sue circūcisionis: qui est bene
dictus in secula. Amen.

¶ In festo ephie de ead. Sermo. xix.
¶ Iesum adorāt reges. Fructus. xix.

Idimus stel
lam eius in oriente: & ve
nimus adorare eū. Scri
bunt hec verba Matb.
ij. c. & in euāgelio presen
tis solennitatis. Ne putarent homi